

Datum 10.09.2019.godine

Značaj stručnog usavršavanja u unaprjeđenju kvalitete zdravstvene zaštite u oblasti mentalnog zdravlja

- **Edukacija za psihologe „Psihoterapijsko savjetovanje za djecu i adolescente u centrima za mentalno zdravlje u zajednici“**
- **Edukacija za socijalne radnike „Programa obuke sistemsko porodičnih savjetnika za profesionalce zaposlene u centrima za mentalno zdravlje u Bosni i Hercegovini“**

Projekat mentalnog zdravlja u Bosni i Hercegovini (PMZ u BiH) koji podržava Vlada Švicarske, a provodi Asocijacija XY u partnerstvu sa Federalnim ministarstvom zdravstva i Ministarstvom zdravstva socijalne zaštite Republike Srpske ima za cilj doprinijeti poboljšanju općeg blagostanja osoba sa mentalnim poremećajima i onih kod kojih postoji rizik od razvoja mentalnog poremećaja smanjenjem stigmatizacije, povećanjem nivoa socijalne uključenosti i poboljšanjem kvalitete života osoba s duševnim smetnjama i osoba kod kojih postoji rizik od razvoja mentalnog poremećaja.

Da bi uspješno obavili svoju ulogu u navedenim ciljevima vrlo je bitno jačanje resursa kako centara za mentalno zdravlje u zajednici- CMZ i drugih zdravstvenih ustanova koje se bave mentalnim poremećajima, odnosno mentalnim zdravljem, tako i korisničkih udruženja.

Dodatnim obukama multidisciplinarnih timova, te podrškama u primjeni novih intervencije na radnom mjestu, kroz pružanje podrške izgradnji kapaciteta mentalnozdravstvenog osoblja, osigurano je poboljšanje kvaliteta usluga i primjene modernih tehnika za oporavak pacijenata koje su nedostajale u formalnom obrazovanju.

Evidencije rezultata ranijih aktivnost iz perioda 2010-2019 pokazuju da je inoviranje usluga mentalnog zdravlja i dugoročno unapređenje u pružanju postojećih usluga uz pozitivan uticaj na korisnike usluga ima i višestruki uticaj na zdravstvene profesionalce. Uz to, iskustva su pokazala da uvođenje novih usluga u ustanove mentalnog zdravlja zahtjeva duži proces rada kako bi profesionalci usluge pružali kontinuirano, kvalitetno, adekvatno i pravovremeno. U isto vrijeme je potrebno dodatno razviti nove programe edukacija i osigurati njihov kontinuitet kroz postojeće sisteme obrazovanja u BiH kako bi navedene intervencije ostalo održive u sistemu. Projekt je usmjeren ne samo na osobe koje su razvile probleme s mentalnim zdravljem, već i na one kod kojih postoji rizik od razvoja istih, posebno držeći fokus na djeci i adolescentima i porodicama.

U okviru cilja unaprjeđenja usluge mentalnog zdravlja planirano je da se jačaju kapaciteti psihologa za rad sa djecom i adolescentima i socijalnih radnika za rad sa porodicama korisnika usluga u oblasti mentalnog zdravlja.

Projekat mentalnog zdravlja u Bosni i Hercegovini, uz podršku Vlade Švicarske, provodi Asocijacija XY.

Asocijacija XY

Danijela Ozme 12, 71000 Sarajevo
tel. 033 216 615, fax. 033 216 617

Kancelarija
Sarajevo

La Benevolencija 8, 71 000 Sarajevo
tel: 033 262 265, fax: 033 262 266

Kancelarija
Banja Luka

Pave Radana 40, 78000 Banja Luka
tel: 051 215 214, fax. 051 303 630

PROJEKAT
MENTALNOG ZDRAVLJA
U BOSNI I HERCEGOVINI

Očekivani rezultati u PMZ u BIH

Trebamo da ostvarimo:

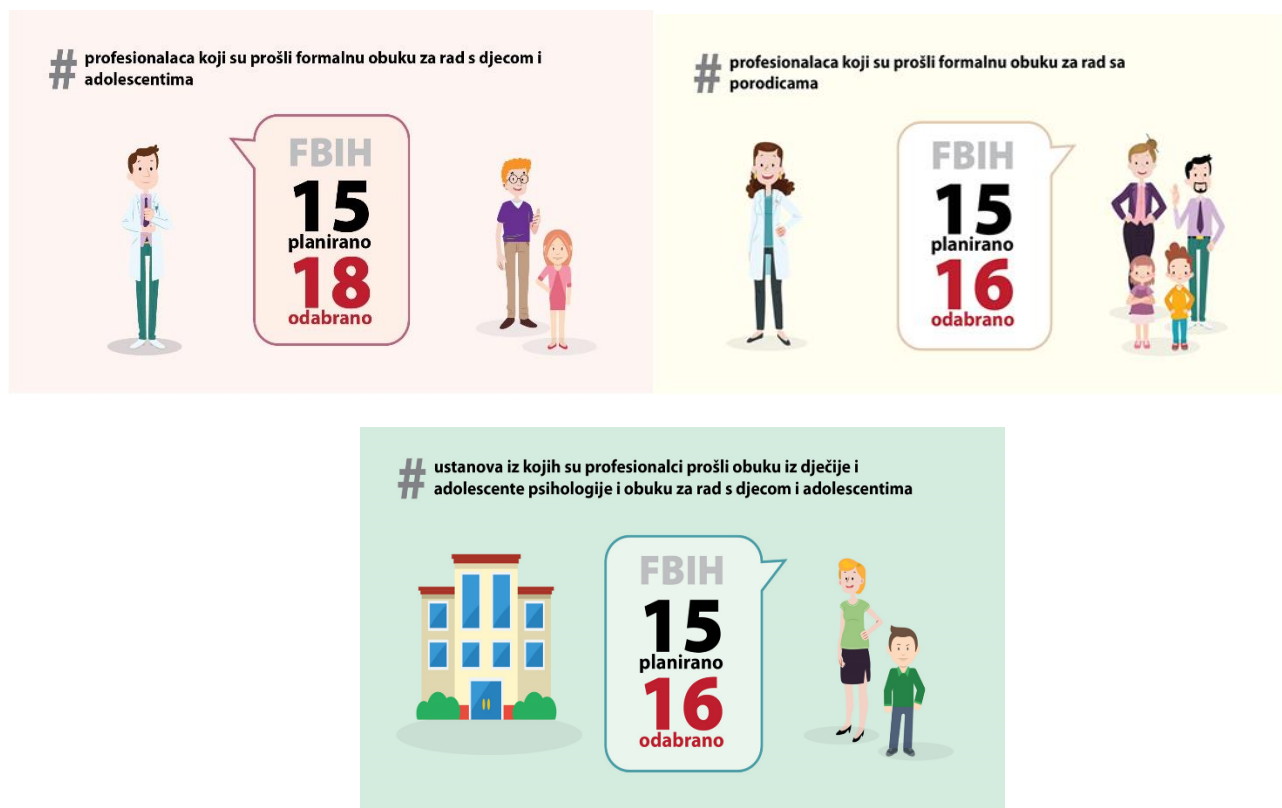
SPT- Sistemska porodična terapija
DiA - Dječija i adolescentna terapija

Plan je da procenat korisnika kod kojih je poboljšano socijalno, zdravstveno i psihološko funkcionisanje bude isti ili veći od **60%**.

*Naša dosadašnja iskustva su pokazala da oporavak ide od **80-90% u FBIH** za usluge koje smo uveli u zdravstveni sistem.*

Projekat će kroz podršku uspostavljanju i provođenju formalnog obrazovanja za osoblje uposleno u sektoru zaštite mentalnog zdravlja (obuka za 18 psihologa i 16 socijalnih radnika iz centara za mentalno zdravlje širom FBIH) o dječijoj i adolescentnoj psihoterapiji i sistemska porodičnoj terapiji, omogućiti pružanje novih usluga koje u sistemu nedostaju.

Proces koji je doveo do potpisivanja pojedinačnih Ugovora sa domovima zdravlja za svakog polaznika edukacija, kojim se teži osigurati održivost navedenih usluga u sistemu zdravstvene zaštite, podrazumijevao je slijedeće korake:

- Izrada Pravilnika o stručnom usavršavanju zdravstvenih saradnika u oblasti psihoterapijskog savjetovanja za djecu i adolescente i Kurikuluma za Dvogodišnji Program edukacije pod nazivom: „Psihoterapijsko savjetovanje za djecu i adolescente u centrima za mentalno zdravlje u zajednici“;
- Izrada „Programa obuke sistemsko porodičnih savjetnika za profesionalce zaposlene u centrima za mentalno zdravlje u Bosni i Hercegovini“;
- Osiguravanje izbora nadležnog fakulteta odabranog putem javnog natječaja za implementaciju formalne edukacije „Psihoterapijsko savjetovanje za djecu i adolescente u centrima za mentalno zdravlje u zajednici“;
- Izbor Udruženja za implementaciju „Programa obuke sistemsko porodičnih savjetnika za profesionalce zaposlene u centrima za mentalno zdravlje u Bosni i Hercegovini“ i
- Osiguranje većeg broja relevantnih kriterija za izbor polaznika edukacije i selekcija ustanova obavljena od strane Federalnog ministarstava zdravstva i Asocijacije XY/ PMZ u BiH.

Generalno, stručno usavršavanje ima svrhu stalnog održavanja i unaprjeđenja kvalitete zdravstvene zaštite, i to u različitim poljima, te obavezu da se i zdravstveni radnici i zdravstveni saradnici kontinuirano obrazuju spram potreba pacijenata, odnosno korisnika usluga u zdravstvu.

U skladu s tim, „upravo obim i složenost poslova zdravstvenih saradnika, u svjetlu reforme zdravstvenog sistema, zahtijeva temeljite promjene i u pogledu sadržaja, vrsta postupaka i vještina koje se očekuju od zdravstvenih saradnika, kao članova tima u različitim službama zdravstvenih ustanova“ prema navodima prim.dr. Čerkez.G., prim.dr. Bera. M., dipl. iur. Mehić.A, prof., dr sc. Sesar.K., dr. sc. Badurina.M., prof. dr. Daneš.V., mr. sci Puvača.I, Asocijacija XY, 2019.

Ukoliko se ima u vidu stepen promjena koje su se u Federaciji BiH desile proteklih godina u području zaštite mentalnog zdravlja, onda je potpuno jasno, da uloga psihologa i socijalnog radnika, zdravstvenih saradnika, kao članova tima, prvenstveno u centru za mentalno zdravlje u zajednici, imaju sve veći značaj. Psiholozi i socijalni radnici u sistemu zdravstva imaju ravnopravan položaj s ostalim članovima tima, uz jasno propisan djelokrug rada i set usluga, na svim nivoima zdravstvene zaštite. Međutim, djelokrug njihova rada stalno se

širi uslijed promijenjenih potreba stanovništva i korisnika za zdravstvenom zaštitom, novih naučnih saznanja, te novih dijagnostičkih i terapijskih postupaka.

Zbog navedenog, bilo je neophodno te novine sagledati u svojoj ukupnosti, te selektirati prioritete. Slijedom toga, stručni rad sa djecom i adolescentima i porodicama kompletno utvrđeno je kao prioritarno polje djelovanja u smislu potrebe za usavršavanjem psihologa i socijalnih radnika.

Potencijalne prepreke u procesu osiguravanja održivosti za pružanje inoviranih usluga kao organiziranog oblika stručnog usavršavanja zdravstvenih saradnika iz oblasti mentalnog zdravlja su:

- Nedovoljna informiranost i podrška menadžmenta domova zdravlja uslijed učestalih promjena upravnih struktura.
- Visoka stopa odustajanja polaznika edukacije iz procesa edukacije.
- Upitna održivost primjene sistemskog porodičnog i razvojno intergrativnog savjetodavnog rada od strane stručnjaka koji prođu edukaciju uslijed pada motivacije ili nepredviđenih problema na radnim mjestima.

Preporuke za prevazilaženje potencijalnih prepreka su slijedeće:

- Entitetska ministarstva zdravstva, domovi zdravlja i Asocijacija XY/PMZ u BiH potpisuju ugovor o saradnji vezan za uslove pristupanja i obaveze svih sudionika tokom edukacije.
- Polaznici edukacije potpisuju ugovore kojim se definiraju njihova prava i obaveze za edukaciju sa nadležnim ustanovama.
- Osigurati fleksibilnost menadžmenta i tima projekta, entitetskih ministarstava zdravstva i SDC-ja u pogledu prilagođavanja intervencije Projekta u skladu s promjenom konteksta i utvrđenim potrebama.
- Postaviti jasne kriterije za izbor lokalnih zajednica i mjesta na koje će se fokusirati intervencije, birajući one sa najvećim potencijalom za uspjeh i koje pokazuju posvećenost promjenama.
- Pružiti podršku partnerima u definisanju lokalne strategije i implementaciji intervencija u skladu sa njihovim mogućnostima (održivost intervencija).

Navedenim preporukama osigurani su svi preduslovi za početak edukacija kao i održivost navedenih usluga u Federaciji BiH. Usluga koja je trenutno nedostatna i nije sistemski osigurana nakon navedenih intervencija bit će dostupna većem broju rizičnih populacija djece i adolescenata kao i njihovim porodicama i uticat će ne prevenciju nastanka novih poteškoća i razvoja bolesti.

Kontakt:

- Mr. sci. Irina Rizvan, Asocijacija XY/PMZ u BiH
- Lejla Sahečić i Nermina Subašić,
- Tel: 033 267 955, i.puvaca@asocijacijaxy.org

Literatura, istraživanja, izvještaji:

- mr.sci. Puvača.I, Čerkić.A ;Program obuke sistemsko porodičnih savjetnika za profesionalce zaposlene u centrima za mentalno zdravlje u Bosni i Hercegovini, Asocijacija XY, 2019;
- prim.dr. Čerkez.G., prim.dr. Bera. M., dipl. iur. Mehić.A, prof., dr sc. Sesar.K., dr. sc. Badurina.M., prof. dr. Daneš.V., mr. sci Puvača.I, "Psihoterapijsko savjetovanje za djecu i adolescente u centrima za mentalno zdravlje u zajednici", Asocijacija XY, 2019;
- Projektni dokument faza III: 2018 - 2022., Asocijacija XY, Decembar 2017.